

[Hanne Reintoft.]

kan man forbyde. Man kan lægge røgslør over realkreditforligets dumheder, man kan pille forgyldningen af Investors indgang, men hvis der ikke træffes andre forholdsregler, ændrer man blot denne indgang, som Investor vil have omgivet med Børsens glans, til ågerkarlenes grå bagdør. Udlånsvirksomheden vil fortsætte, endda mere ukontrollabelt og måske med en endnu højere rente.

Jeg synes unægtelig, man burde holde op med det kompromitterende narrespil, der opføres som et skuespil for det folk, der kommer til at betale hele gildet. Hvis realkreditforliget gøres til et spil om Investor, som jeg omfatter med al mulig antipati, fører man jo igen befolkningen bag lyset. Kendsgerningen er, at næsten alle partier i dette ting fra det yderste højre til SF accepterer den private profit på boligen som noget uundgåeligt, næsten som en naturlov. Nogle roser den, andre beklager den, men man accepterer den, og det er på dette punkt, der unægtelig mangler nytænkning.

Det er en kendsgerning, at der svindles her i landet; vi er efterhånden så vidt, at man står frem i tv og fortæller, hvordan man skal svindle. Det er også en kendsgerning, at svindelen tolereres, blot den ikke virker anstødelig på den brede retfærdighedssans. Typer som Bassan og Glistrup og virksomheder som Investor virker anstødelige mod den moral, der ikke anfægtes af de forsikringsselskaber, de skibsredere, de højesteretssagførere, der daglig bag deres fine navne henter betydelig større profitter hjem end de mere suspekte personer, der kommer i offentlighedens søgelys, og som hr. Ømann nævnte som dem, der stod bag den grå og sorte kapital. Det er såmænd ikke småsvindlere og alfonser, der står bag den; det er folk med fine navne, der driver velorganiseret kriminalitet.

Boligen skal være en menneskeret, det står i næsten alle partiprogrammer. Det er en parole, der i munden på boligforligets og realkreditforligets fædre virker anstødelig. Men det er og bliver et retfærdigt og øget krav fra den befolkning, der har fået løfte om boligproblemets løsning så tit, at faktisk ingen tror på det mere. Boligen kan gøres til en menneskeret, specielt i et land, der ikke

har været ramt af krig og udbombning; men dette kan ikke gøres, samtidig med at spekulation og profit bliver kapitalistens ret.

Hvis der i socialdemokratiets tale om et snarligt regeringsskifte også ligger en vilje til en ændring af Danmarks politiske kurs, er det unægtelig på tide at åbne mod ventstre. Danmarks største skandale, boligskandalen, er et centralt sted at begynde. 10.000 mennesker mangler bolig, titusinder af bygningshåndværkere mangler arbejde. Jeg noterer med tilfredshed, at socialdemokratiet på visse punkter har taget kommunisternes boligprogram til sig. Det gælder stillingen til ekspropriation af jorden, og det gælder i nogen grad holdningen til ejerlejligheder. Jeg skal gerne give et par tips, der kan danne grundlaget for denne ny kurs, som boligpolitikken kunne slå ind på.

Vores udgangspunkt er, at der bygges for lidt og for dyrt. Derfor må mulighederne for, at der kan bygges tilstrækkeligt og tilstrækkelig billigt, skabes og udnyttes. Det kræver først og fremmest, at jorden luges for spekulation. Kun det offentlige eller selskaber under det offentliges kontrol må have ret til at ændre jordens benyttelse, f. eks. fra landbrugsjord til byggejord. Ekspropriationsretten må gennemføres fuldt ud, og ekspropriationserstatningen skal svare til jordens forrentning ved dens hidtidige benyttelse uden spekulationsgevinster. Alt udlejningsbyggeri må opføres af det offentlige eller selskaber under det offentliges kontrol. Der må sikres den nødvendige finansiering gennem statslån til kurs pari og en fast rente ikke over 4 pct. Lånegrænsen må sættes til 97 pct. og afdragstiden til 55 år. Statslånet må gives allerede under projekteringen, så dyre og højt forrentede byggelån kan undgås.

Selve byggeriet bør udføres af et eller få offentlige byggeselskaber, så den ofte helt urimelige profit under byggefasen undgås. Alt udlejningsbyggeri med mere end 10 lejligheder bør nationaliseres, og der kan passende startes med totalforbud mod salg af ejerlejligheder og nationalisering af de ejendomme, hvor der allerede er solgt lejligheder, hvis beboerne ønsker det. Øjeblikkelig nationalisering burde også foretages i de mange private ejendomme, hvor der måned efter måned står tomme lejligheder, hvad